

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMAR
Ioan Bragu, Victor Anestin, Constantin G. Georgescu, Sublocot. Vulovici, etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20

Zepeline vrăjmașe

cu de-ale mâncării. Era o zi de Vineri și în oale văzui fasole fiartă și castraveți acrii.

Dar trebuia să stau puțin de vorbă cu pădurarul. Îi stricam nițel rostul de masă, dar nici eu nu mâncasem.

Grav, vorbind politicos, scoase o cheie și desfăcu lacătul. Atunci îi văzui și eu bordeiul. Te scobori ușor și iată o tindă, o vatră în care ard vre-o patru lemne. În fața vetrei un pat și între use și pat un butoi nou, pe care-l credeam plin cu vin și care era însă plin cu apă.

Intrase și băiatul de țaran, locul era strâmt pentru noi patru.

— Ia „rărește“, mă băeto! spusese moșul.

După ce bău o oală cu apă, căci venea de departe și soarele era la amiază, îmi arată încă o odaie, un fel de beci cu totul întunecos, în care se deosebia dar un pat de scânduri, slab luminat prin o fereastră fără geamuri.

— Câți ani ai, moșule?

— Păi am trecut de 70 de ani și pădurar sunt de la război.

— Dar ce e ca iataganul?

— Ei, asta e pentru șearpe.

Și începură ochii moșneagului să strălucească. Uitase în acea cămărașă fasolea și castraveții cei acrii.

— Și pe când eu îl priveam mirat, el începu să-mi spună:

— Uite, vezi gaura asta de lângă vatră, acolo se bagă el u-teorii, el și-a făcut-o.

— Și pe unde vine?

— Vine pe fereastră.

— De ce nu astupi fereastra?

— Apoi așa avea și mai mult de furcă eu el, găsește el pe unde să vină.

— Mare-i șarpele, moșule.

— Uite, cam de vre-o doi metri.

Să-l bată Dumnezeu, că numai poșne-mi face. Ba mănâncă păsări, ba până și puil pisi-cei mele i-a mâncat hoțomanul.

Când îi vine lui, începe să toarcă: sfâr! sfâr! Băraie și mărăie de i-ai trage cu ceva în cap să tacă.

— De ce nu-l omori?

— Fuge hoțul de mine, fuge nevoie mare. Când dorm însă, umblă de colo până colo după mâncare. I-am pus lapte să-l prind; cum mi-a simțit însă că mă mișcă a fugit.

O dată a venit un brigadir și mi-a spus:

— Mă Gheorghe, lasă-mă să dorm nițel în bordeiul tău. Și eu i-am zis: „Uite măi băete culeă-te și tu acolo. S'a culcat omul. Eu stam afară în prag, când ce să văd, după puțin timp! Brigadirul zăpăcit, cu ochii înspăimântați, ieși busna din odaie, poc se lovește cu fruntea de pragul de sus, se apleacă și fuge înainte.

„Măi băete, stai...“ „Nu, mă mănâncă șarpele“. Îi căsise în față dilhania de șearpe galben. Eu i-am spus: „Mă, nu te mănâncă, așa umblă el după hrană.

Da pun drept, i-am pus gând rău, de omorât tot îl omor. O dată s'a repezit la un băețas de 7-8 ani și zor nevoe să-l mănânce; altă dată, în fața bordeiului s'a luat după alt băiat, care era călare. Sbură calul ca smecul și dilhania după el; abia a scăpat calul și călărețul.

— Dar baba!

— Ei, baba doarme în sat, ce o să doarmă aici în pădure! Și sunt vre-o patru-zeci de ani aproape de când omul acesta duce o asemenea viață.

Rar se duce el într'un sat mai mare și doar de 2-3 ori în viața lui a văzut un oraș. Pentru el nu există nimic altceva de cât pădurea cu locuitorii ei.

— Babo, ai uitat să-mi iei turtă! Ce mă fac eu.

Țigările ce i le deteți ne împrietenii și mai mult. Ne-am dat mâna ca doi vechi cunoscuți. El a fugit în bordeiul lui unde îl aștepta mâncarea, iar eu am luat drumul drept înainte prin domeniul lui care nu se mai sfârșea.

Spuneam unui bucureștean despre șearpele moșului.

— Ei, un pădurar e un vânător, e un mincinos; pădurarul a inventat povestea.

Chiar dacă pădurarul a mințit minciuna lui în cadrul acela avea ceva care îți făcea plăcere. Dacă pădurarul mințea, aceasta înseamnă apoi că are și el o mică slăbiciune pentru obiceiurile orășenești.

Și poate că multe legende, multe basme frumoase tocmai din simpla nevoie de a minți s-au născut. Dar minciunii unii îi aduc insulte, iar alții o botează poezie. Să admitem deci ca pădurarul cel septuagenar a făcut o frumoasă poemă. Victor Anestin

LA ARME!

*La arme, frați! Voi n'auziți:
Plinsori ni vin din zare?
E glasul fraților ce mor
Și cer ajutorare!*

*Priviți! La Plevna s'a sculat
Din groapă Dorobanțul...
Ascultă cum ai noștri frați
Își scutură greu lanțul!*

*Și de prin mânăstiri, din vremi
Se naltă Voeczu...
Arcași 'n zale roate stau,
Și 'n cap pe robi aprozi!*

*Nainte! Ceasul a bătut,
Alarma 'n trâmăbi sune...
E rindul tunului acum,
Să tunc, să detune!*

*La arme! Steagul înălțați
Cu vulturul în soare,
Șo ia în zbor cu crucea 'n plăt
De-asupra pe ogoare!*

*La arme, frați! Voi n'auziți:
Plinsori ni vin din zare?
E glasul fraților ce mor
Și cer ajutorare!*

Sub-locotenentul Vulovici

Această poezie presupune pe alocuri pe aceia din marșul „La arme“ al nefericitului poet St. O Iosif, care a preconizat și el așa de mare în poezia sa acea manifestare a armatelor române din 1913 și care spre nenorocirea lui nu i-a fost dat să vadă în realitate:

*Veniti, viteji apărători ai țării
Venit că sfânta zi a răsărit!*

*La arme cei d'un sânge și d'o lege
La arme pentru neam și pentru Rege...*

După ce poetul Vulovici exprimă precis în prima strofă din „La arme“ al său suferințele seculare ale fraților noștri din Ardeal, în strofele II, III ne vorbește de eroismul dorobanților români, arătat la Plevna, de viteji, voievozilor români de odinioară — aceasta, ca să releve calitățile, ce împodobesc oastea română — încheie în strofele IV, V printr'un iudeism la adresa ostașilor, ca să meargă cu aceeași încredere și devotament la luptă cu care mergeau și strămoșii lor.

Refrenul din strofa VI-a desăvârșește ideea poetului „Luati armete în mâini și cu încredere în forțele voastre liberati pe frații voștri din suferință.“ Cuvinte înălțătoare, cuvinte pe cari numai un apostol al neamului le-ar fi putut rosti.

Poezia aceasta din care reese dorul de mai bine al poetului pentru neamul său, se subsumează poeziilor lirice cu nuanța odă patriotică căci încă rezidă acel elan, acel suflet patriotic al mândriei de neam și țară.

Cea de a II-a poezie „Deo fi să mor“ e și mai caracteristică pentru însușirile poetului: e un fel de testament eroico-literar pe care îl lasă poetul urmașilor săi într'o eventuală mutare a sa de pe lumea pământească.

Ea rezumă în culori mai vii nobilele sentimente ale poetului.

Să-l lăsăm singur să glăsuiească.

De-o fi să mor

*De-o fi să mor, tu, Doamne, dă-mă
O moarte ostășească:
Un glonte 'n floarea din chipiu
În lupte mă isbească.*

*Și 'n fața mortii neclintit
Să stau ca steiu de piatră,
Să cad ca un stejar... gândind
La părinteasca vatră.*

*Nu vreau să mor pe căpătâi,
Cum mor toți nevoiași...
Pe-ofele, ori pe-un mușuroiu,
Adorm de veci ostași.*

Ce-i oare mai înălțător?

† GENERALUL DAVID PRAPORGESCU
mort în urma rănilor primite pe câmpul de luptă

DIN ZILE MARI

În epoca aceasta de frământări sociale, când se prefără ca într'un cileidoscop cu multe lumini aspirațiunile neamurilor învrăjbite și setoase de orizonturi noi, găsește cât se poate de nimerit a se insista asupra isprăvilor aceluia, cari se luptă pentru un sfânt ideal. Coloanele gazetelor sunt pline de nume scumpe ale aceluia, ce au căzut pe câmpul de glorie, pentru apărarea și mărirea scumpei noastre patrii. Ele ne înșiră atâtea exemple de abnegație și patriotism și de cari istoria va avea să pomenească cu prisosință, când va fi chemată să-și distribuie laurii.

Sufletul românesc prin excelență se prezintă tot mai superior prin energia și devotamentul desfășurat de ostașii noștri.

Cuvintele nu sunt în destulă măsură să redea actele de eroism ale vitejilor noștri români.

Răsfoiam întâmplător mai zilele trecute revista „Semănătorul“, ce apărea sub direcția d-lui profesor N. Iorga.

Găsesc între altele în numerile din 29 Ianuarie 1906 și 24 Septembrie același an, două din încercările poetice, de altfel foarte răușite ale eroului căpitanul Vulovici, pe atunci sublocotenent și care a căzut printre primii eroi ai neamului în războiul actual.

De oare-ce amintirea lui e încă proaspătă printre noi și ca un omagiu din partea celor ce l-au plăns și l-au admirat, găsește necesară publicarea acestor două producțiuni poetice ale eroului nostru, pentru-ca să se știe de către toți de ce frumoase sentimente era însuflețit acest brav ostaș.

Poeziile sunt intitulate „La arme“ și „De-o fi să mor“.

De un lirism neîntrecut poeziile acestea sunt expresia fidelă a sentimentelor curate față de țară și neam, pe care le avea ilustrul dispărut. Iată în original prima poezie:

EROII NOȘTRI

Subloc. V. Vladescu-Albești
din reg. 8 Buzeu

Locotenent de grăniceri
Vintilă Georgescu

Maiorul Al. Romano, din
reg. 7 vânători

Subloc. Mihail Naum, din
reg. 38 infanterie

Când moartea-ți ride 'n față
Șo nfrunți jertfindu-ți pentru
neam
Netrebuica viață!

Erui, de mii de ori erou
Acela ce se bate
Și moare pentru brazda lui,
Ori pentru libertate!

... Să văd cum steagul în salut
Și re fruntea mea se pleacă,
Pe 'nșingerați-mi piept că 'ncep
Capetele să treacă!

Schiaru-mi trup înfășurat
În pânză tricoloră
Al-i plângă tr mbițaii miei,
Nu mamă, nu suroră...

Cu coif, cu armele gătit,
Un mire-ales de moarte,
Nu ciocli pe grinzazul lor,
Soldații sa mă poarte!

Și atunci voi auzi pe văi
Că n vis sun nd alarmă,
Și piepture surd izbînd în piept
Și zăugăte de armă...

Să nu dorm singur în sicriu,
Cî n legea oțosească,
Cu toți războiștii de rînd
În groapă să obștească!

De-asupra groapei bubuind
Din țevi pîrtească duful
Și nă-tu țeruri răzvrătit
Să trentiie răzduful...

Sublocotenent Valeriu

(Va urma)

Descoperitorul lui Venizelos.

Dintre amintirile personale ale amiralului Bettolo, mort de curând, publicate recent în revista „Lega Navale”, Jack La Bolla reproduce următoarea:

Nu știu totuși că amiralul Bettolo a fost descoperitorul unui om chemat să lase urme luminoase în istoria patriei sale.

După ce se depărtară turcii din Candia, se impuse gândul că să se dea insula în mâna unui om din partea locului, care să dirigă guvernul ce atunci se întocmea.

Amiralul Bettolo șaduse atunci aminte că a cunoscut pe un avocat vioi, inimos, energie, pe un om de acțiune și de cugetare tot deodată, pe un oare care Venizelos. Îl propuse amiralului englez care comanda o escadră în apele cretane. Apoi, amândoi ofițerii generali, în deplin acord, incredintară avocatului Venizelos soarta insulei.

Și totuși știu că, după criza balcanică de acum câțiva ani, lumea politică europeană îi dete avocatului cretan titlul de „Cavour al Greciei”.

Evadarea sergentului Letor

— URMARE —

Mai încolo locul unde sentinelele făceau de pază, cu pușca încărcată. Așa era alcătuit lagărul nostru.

Cu risicul de a fi trăsniți de curentul electric.

În ziua de 21 August (st. n.) 1915 ne am hotărât, eu și cu Brusset să fugim chiar în cursul nopții următoare. Ne-am înțeles între noi să ne ascundem în latrinele vecine cu poarta, pe la orele 8 seara, adică în momentul când prizonierii umblă forfota prin lagăr. Câți-va prieteni de ai noștri trebuiau să supravegheze și să fluere dându-ne să înțelegem dacă sentinela era aproape de noi sau se depărta.

Eram de aproape zece minute în ascunzătoarea noastră curioasă când am auzit foarte clar fluierăturile tovarășilor noștri care ne vesteau că sentinelele sunt departe.

„Să eșim iute, îi șoptii lui Brusset”.

„Să eșim mai repede, îi șoptii lui Brusset”. Poarta s'a deschis încot și ne-am strecurat tărăndu-ne pe branci. Era întuneric beznă. Brusset, care trebuia să taie sârmele cu niște clește, mergea înaintea mea; eu mă țaram în urma lui. Dincolo de poartă se distușea silueta unei sentinele, la o depărtare de 20 m. la dreapta. La stînga, la vreo 30 de metri, se plimba o altă sentinelă.

Brusset m'a uimit cu sângele lui rece. Îl văd oprindu-se și mișcând în întuneric brațul său drept. Un sgomot sec se aude. Cleștele tăia sârmele. De patru ori cleștele s'a înșipt în sârme și de patru ori s'a auzit acelaș sgomot sec. Inima im bătea să sară din loc.

Brusset mergea înainte. Primul obstacol e trecut. Grilajul electrizat este la un pas de noi.

Ar putea însă să ne atingem de el; ar fi să avem o moarte fulgerătoare. De altfel acest grilaj nu este așezat pe pământ, ci pe niște pari așa în cât lasă între el și pământ un spațiu de aproape jumătate de metru. Ne aplecăm pe cât ni-e cu putință. Brusset trece cel d'întăiu. E rândul meu acum să trec. Observ că sunt foarte calm și mă strecor sub despărțitura periculoasă. La început

imi strecor capul, apoi spatele. Ascătat cu mâinile de pământ mă țărâi ca un șarpe. Ul' ce secunde teribile. În fine am ajuns de cealaltă parte a grilajului. Brusset începe să taie cu cleștele și a treia despărțitură. Sgomotul sec produs de clește se succede la mici intervale. După câteva mișcări ne-am găsit pe câmp liber. Pericolul nu era înlăturat. Sentinelele erau abia la 20 de metri de noi! Din fericire la doi pași de noi se aflau câțiva arbuști. Ne-am ascuns după ei și am stat acolo, fără să ne mișcăm până la ora 11.

Văzând că nimic nu mișcă în jurul nostru, ne-am urmat drumul înainte. Poligonul de artilerie cara era în fața noastră ne oferea prin ridicăturile sale un fel de adăpost și apoi, prin pădure, ajungem la colina Teutonului.

Dimineața trei țărani ne-au observat și se pun în urmărirea noastră. Timp de o oră am alergat pe nerăsuflăte. O mare pădure din fața noastră ne-a adăpostit și am putut astfel să derutam pe următorii noștri. Am ocolit Belesfeld, cea dintăiu localitate după Sennelager în direcția Olandei.

Doi vânători, cari ne văzuseră, au lansat câinii să ne urmărească. Sărind peste un mare șanț am reușit să ajungem pe vârful imensei coline a Teutonului unde ne-am ascuns toată ziua în niște tufșuri.

O bucată de șocolată și puțin zahăr ne-au astâmpărat foamea. Odată cu noaptea am eșit din tufșuri. Am dat de niște păduri și mlăștini prin cari a trebuit să trecem ca să evităm orașul Rheines. La miezul nopții traversam orașul Metelen unde, spre norocul nostru, n'am întâlnit nici tipenie de om.

În drumul nostru nenumărate mlăștini pe cari le-am trecut în două nopți. Ziua dormitând prin trestii, ronțând din merindele noastre cari trebuiau să ne ajungă pentru 10 zile. Morcovii și sfecla ce e descoperim în drumul nostru ne permitea să ne economisim cele câte-va bucăți de șocolată și puținul lapte condensat ce-l aveam cu noi.

(Va urma)

O protecție a lui Goethe

Acum o sută și unul de ani Goethe compuse o poemă intitulată „Desceptarea lui Epimenide”, din care Reinach reproducuse următoarele în ziarul „Figaro”:

„Să fie blestemat acela care, cu poavață vătămătoare și cu îndrăzneală insolentă, se va încerca să rencece, ca german, aventura Corsicanului francez (Napoleon I). Cîrând sau mai târziu se va incredința acela că există o dreptate eternă.

„Ori est de mare sa fie puterea lui și ori care îi vor fi silințele făcute, lucrurile ver esî în rau pentru el și pentru ai lui”.

E curios, că versurile acestea, scrise în 1815 de marele poet german, și publicate acum, au fost puse de Goethe sub numele lui Epimenide, care, precum spune legenda, adormind într-o zi, se desceptă o sută una ani mai târziu.

SACOL CU LUME

Un biet călugel, mic și slab, țărâșe cu greutate după ei o trăsură și sare să tolnăi un om foarte corpulent.

Un trecător apuca de trau calul, îl oprește n loc și lico călășului din trăsură:

— Dă-te jos numai dacă! Să-ți fie rușine...

S'aduna lumea și se face un agomot infernal.

Un tânăr se încearcă să convingă pe d-l indignat, care a oprit tră ure, ca să lase trăfi calului.

— E rușine! repetă acesta din ce în ce mai aprins. Sint membru al societății pentru protecțiunea animalelor...

— Și eu tot așa, răspunde cu blândete tânărul: numai atăra că eu proteg pe cel l'alt, pe cel din trăsura.

La o vizită medicală, omul științii se exprina astfel către bolnav:

— D-ta trebuie să nu mai bei, să nu mai lumezi, să nu mai joci carti, să nu te mai întorci acă-tă târziu...

— A, știu, înteg, imi răspunde bolnavul: d-ta te-ai consultat mai întâi cu nevastă-mea.

Prefectura județului Ilfov, în vederea incursiunilor aeroplanelor, trimise o circulară tutulor primarilor de prin comunele rurale, ca să se stingă luminile și să se lase satul în întuneric noaptea.

Un primar raportă numai de cât autorității superioare:

„Am onoare a vă face cunoscut că comuna noastră stă în întunecarea noaptea de când s'a pomenit ea, și nu mai avem acum cum să-i mai stingem luminile”.